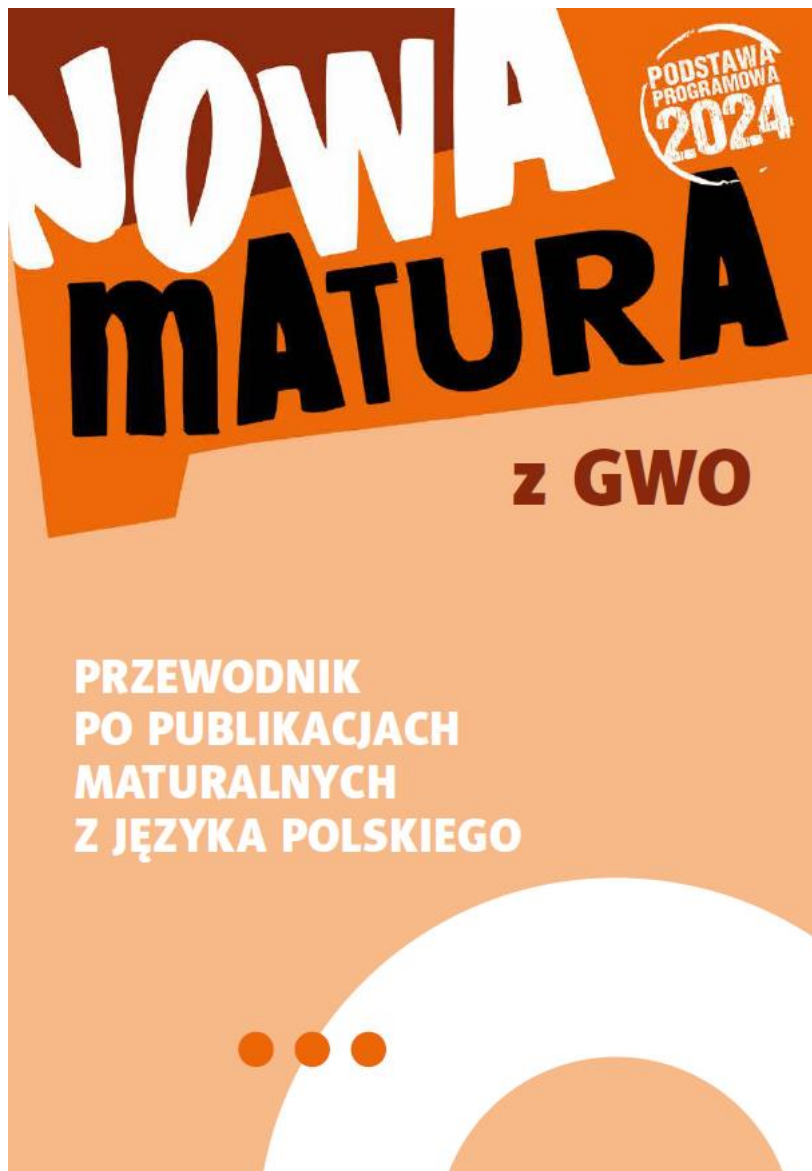

Klucze odpowiedzi

do przykładowych arkuszy i zadań zamieszczonych

w *Przewodniku po publikacjach maturalnych z języka polskiego*:

- Nowa matura z języka polskiego. Lektury. Zakres podstawowy
- Nowa matura z języka polskiego. Epoki. Testy historycznoliterackie. Zakres podstawowy
- Nowa matura z języka polskiego. Ćwiczenia. Zakres podstawowy

Nowa matura z języka polskiego. Lektury. Zakres podstawowy

Nr zadania	Odpowiedzi	Punkty*						
1. (0-2)	<p>C</p> <p><u>Uzasadnienie wyboru:</u> Akcja <i>Lalki</i> toczy się w czasie zaborów (w zaborze rosyjskim). Główny bohater brał udział w powstaniu styczniowym, a Ignacy Rzecki był uczestnikiem Wiosny Ludów. Wszystkie te wydarzenia rozgrywały się w XIX wieku.</p>	<p>2 pkt – właściwy wybór wraz z poprawnym uzasadnieniem</p> <p>1 pkt – wybór właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia albo uzasadnienie niepełne lub niepoprawne</p>						
2. (0-1)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="368 667 1083 712">Bohater: Stanisław Wokulski</th> </tr> <tr> <th data-bbox="368 712 791 757">Cechy pozytywisty</th> <th data-bbox="791 712 1083 757">Cechy romantyka</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="368 757 791 1223"> <p>Wokulski przejawia zamiłowanie do nauki. Można to dostrzec w czasie jego wyjazdu do Paryża i spotkania z profesorem Geistem. Wokulski z wielkim zainteresowaniem zapoznał się z planami i wynalazkami naukowca.</p> <p>albo</p> <p>Stach Wokulski podejmuje działania na rzecz społeczeństwa – swój majątek przeznacza m.in. na pomoc innym ludziom, działa na rzecz najuboższych warstw społecznych (Węgiełek). Jest to odzwierciedleniem pozytywistycznej idei pracy u podstaw.</p> </td> <td data-bbox="791 757 1083 1223"> <p>Stach Wokulski darzył Izabelę Łęcką romantyczną miłością, idealizował swą ukochaną. Aby ją zdobyć, był gotów zrobić wszystko.</p> <p>albo</p> <p>W młodości Wokulski zaangażował się w walkę zbrojną z zaborcą – brał udział w powstaniu styczniowym.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bohater: Stanisław Wokulski		Cechy pozytywisty	Cechy romantyka	<p>Wokulski przejawia zamiłowanie do nauki. Można to dostrzec w czasie jego wyjazdu do Paryża i spotkania z profesorem Geistem. Wokulski z wielkim zainteresowaniem zapoznał się z planami i wynalazkami naukowca.</p> <p>albo</p> <p>Stach Wokulski podejmuje działania na rzecz społeczeństwa – swój majątek przeznacza m.in. na pomoc innym ludziom, działa na rzecz najuboższych warstw społecznych (Węgiełek). Jest to odzwierciedleniem pozytywistycznej idei pracy u podstaw.</p>	<p>Stach Wokulski darzył Izabelę Łęcką romantyczną miłością, idealizował swą ukochaną. Aby ją zdobyć, był gotów zrobić wszystko.</p> <p>albo</p> <p>W młodości Wokulski zaangażował się w walkę zbrojną z zaborcą – brał udział w powstaniu styczniowym.</p>	<p>1 pkt – odpowiedź poprawna z podaniem dwóch argumentów</p>
Bohater: Stanisław Wokulski								
Cechy pozytywisty	Cechy romantyka							
<p>Wokulski przejawia zamiłowanie do nauki. Można to dostrzec w czasie jego wyjazdu do Paryża i spotkania z profesorem Geistem. Wokulski z wielkim zainteresowaniem zapoznał się z planami i wynalazkami naukowca.</p> <p>albo</p> <p>Stach Wokulski podejmuje działania na rzecz społeczeństwa – swój majątek przeznacza m.in. na pomoc innym ludziom, działa na rzecz najuboższych warstw społecznych (Węgiełek). Jest to odzwierciedleniem pozytywistycznej idei pracy u podstaw.</p>	<p>Stach Wokulski darzył Izabelę Łęcką romantyczną miłością, idealizował swą ukochaną. Aby ją zdobyć, był gotów zrobić wszystko.</p> <p>albo</p> <p>W młodości Wokulski zaangażował się w walkę zbrojną z zaborcą – brał udział w powstaniu styczniowym.</p>							
3. (0-1)	<p>Tej Warszawie, którą mogła znać panna Łęcka, jest bliższy obraz B. Izabela była arystokratką, zatem prawdopodobnie знаła tylko te miejsca w Warszawie, w których bywali przedstawiciele jej klasy społecznej (np. ulicę Marszałkowską czy Krakowskie Przedmieście). Obracała się w świecie sztuki – bywała na wystawach, w teatrze, kochała to, co piękne. Na obrazie Wincentego Kasprzyckiego można dostrzec elegancko ubranych ludzi, oglądających obrazy w galerii.</p>	<p>1 pkt – poprawne dopasowanie obrazu wraz z odwołaniem się do niego i podaniem konkretnych przykładów z <i>Lalki</i></p>						
4. (0-2)	<p><u>Przykładowa odpowiedź:</u></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr> <td data-bbox="368 1541 528 1798" style="width: 20%; text-align: center;">praca u podstaw</td> <td data-bbox="528 1541 1083 1798"> <p>Idea nie została wcielona w życie. Mimo deklaracji arystokracja nie interesuje się losem i edukacją uboższych warstw społecznych. Aktywnie angażują się jedynie Wokulski (pomoc Wysockim, Węgiełkowi, Mariannie) i prezesowa Zasławska (godne warunki życia pracujących w jej majątku, założenie żłobka), ale ich działania to za mało, by rozwiązać problem biednych i potrzebujących.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="368 1798 528 2033" style="text-align: center;">praca organiczna</td> <td data-bbox="528 1798 1083 2033"> <p>Nie ma szans na realizację tej idei. Polskie społeczeństwo nie jest jednym organizmem, jest podzielone, poszczególne warstwy ze sobą nie współpracują. Arystokracja dba jedynie o własne interesy, mieszczaństwo nie zdaje sobie sprawy, że bez współdziałania wszystkich warstw społecznych, niczego się nie osiągnie. Jedynym wyjątkiem jest Wokulski.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	praca u podstaw	<p>Idea nie została wcielona w życie. Mimo deklaracji arystokracja nie interesuje się losem i edukacją uboższych warstw społecznych. Aktywnie angażują się jedynie Wokulski (pomoc Wysockim, Węgiełkowi, Mariannie) i prezesowa Zasławska (godne warunki życia pracujących w jej majątku, założenie żłobka), ale ich działania to za mało, by rozwiązać problem biednych i potrzebujących.</p>	praca organiczna	<p>Nie ma szans na realizację tej idei. Polskie społeczeństwo nie jest jednym organizmem, jest podzielone, poszczególne warstwy ze sobą nie współpracują. Arystokracja dba jedynie o własne interesy, mieszczaństwo nie zdaje sobie sprawy, że bez współdziałania wszystkich warstw społecznych, niczego się nie osiągnie. Jedynym wyjątkiem jest Wokulski.</p>	<p>2 pkt – poprawna odpowiedź dotycząca każdej z czterech idei z odwołaniem do konkretnych przykładów z tekstu</p> <p>1 pkt – jeden błąd lub brak jednej odpowiedzi</p>		
praca u podstaw	<p>Idea nie została wcielona w życie. Mimo deklaracji arystokracja nie interesuje się losem i edukacją uboższych warstw społecznych. Aktywnie angażują się jedynie Wokulski (pomoc Wysockim, Węgiełkowi, Mariannie) i prezesowa Zasławska (godne warunki życia pracujących w jej majątku, założenie żłobka), ale ich działania to za mało, by rozwiązać problem biednych i potrzebujących.</p>							
praca organiczna	<p>Nie ma szans na realizację tej idei. Polskie społeczeństwo nie jest jednym organizmem, jest podzielone, poszczególne warstwy ze sobą nie współpracują. Arystokracja dba jedynie o własne interesy, mieszczaństwo nie zdaje sobie sprawy, że bez współdziałania wszystkich warstw społecznych, niczego się nie osiągnie. Jedynym wyjątkiem jest Wokulski.</p>							

* 0 punktów przyznajemy za odpowiedź niepoprawną lub niepełną albo za brak odpowiedzi.

	<table border="1"> <tr> <td>emancypacja kobiet</td> <td>W tej kwestii też nie nastąpiły znaczące zmiany. Na pełną kontrolę nad własnym życiem może sobie pozwolić Wąsowska, która dysponuje znacznym majątkiem. Inne kobiety są uzależnione od mężczyzn (nawet Łęcka w obliczu kłopotów finansowych rodziny musi znaleźć majątnego męża) lub z trudem walczą o byt, nie mając wykształcenia, które pozwoliłoby im na niezależność (Stawska).</td> </tr> <tr> <td>asymilacja Żydów</td> <td>Niechęć do Żydów jest w <i>Lalce</i> w zasadzie wszechobecna, dlatego też przestają być oni zainteresowani aktywnym współtworzeniem polskiego wielonarodowego społeczeństwa, wycofują się. Szlangbaum głośno i gorzko mówi o antysemityzmie. Tylko stosunek Wokulskiego do Żydów jest inny – nie kieruje się stereotypami, nie jest jednak reprezentantem poglądów większości polskiego społeczeństwa.</td> </tr> </table>	emancypacja kobiet	W tej kwestii też nie nastąpiły znaczące zmiany. Na pełną kontrolę nad własnym życiem może sobie pozwolić Wąsowska, która dysponuje znacznym majątkiem. Inne kobiety są uzależnione od mężczyzn (nawet Łęcka w obliczu kłopotów finansowych rodziny musi znaleźć majątnego męża) lub z trudem walczą o byt, nie mając wykształcenia, które pozwoliłoby im na niezależność (Stawska).	asymilacja Żydów	Niechęć do Żydów jest w <i>Lalce</i> w zasadzie wszechobecna, dlatego też przestają być oni zainteresowani aktywnym współtworzeniem polskiego wielonarodowego społeczeństwa, wycofują się. Szlangbaum głośno i gorzko mówi o antysemityzmie. Tylko stosunek Wokulskiego do Żydów jest inny – nie kieruje się stereotypami, nie jest jednak reprezentantem poglądów większości polskiego społeczeństwa.	
emancypacja kobiet	W tej kwestii też nie nastąpiły znaczące zmiany. Na pełną kontrolę nad własnym życiem może sobie pozwolić Wąsowska, która dysponuje znacznym majątkiem. Inne kobiety są uzależnione od mężczyzn (nawet Łęcka w obliczu kłopotów finansowych rodziny musi znaleźć majątnego męża) lub z trudem walczą o byt, nie mając wykształcenia, które pozwoliłoby im na niezależność (Stawska).					
asymilacja Żydów	Niechęć do Żydów jest w <i>Lalce</i> w zasadzie wszechobecna, dlatego też przestają być oni zainteresowani aktywnym współtworzeniem polskiego wielonarodowego społeczeństwa, wycofują się. Szlangbaum głośno i gorzko mówi o antysemityzmie. Tylko stosunek Wokulskiego do Żydów jest inny – nie kieruje się stereotypami, nie jest jednak reprezentantem poglądów większości polskiego społeczeństwa.					
5. (0-1)	Tak, w obu tekstach wizja ludzkiego losu nawiązuje do toposu <i>theatrum mundi</i> , w którym świat jest postrzegany jako teatr, a życie człowieka – jako rola w przedstawieniu. Lalki, którymi się bawi Rzecki, zostają porównane do marionetek – nie mają wpływu na to, co się z nimi dzieje. Makbet mówi wprost o tym, że człowiek jest aktorem, którego całe życie jest zamknięte za ledwie w kilku godzinach spędzonych na scenie.	1 pkt – poprawna odpowiedź z trafnym uzasadnieniem odnoszącym się do obu fragmentów				
6. (0-1)	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Tak, powyższe stwierdzenie ma charakter ironiczny. Szuman zwraca uwagę na jedną z głównych cech Izabelli Łęckiej – interesowność. Jego zdaniem nawet decyzja o pobycie w klasztorze nie może w przypadku tej kobiety być podyktowana szczerą potrzebą serca, Łęcka zawsze bowiem dba o swoje interesy (ironiczne kokietowanie Pana Boga, odpoczynek przed kolejnym związkiem). Związek z Wokulskim nie wynikał ze szczerości uczuć Łęckiej, a jedynie z chęci poprawienia sytuacji finansowej, wyjścia z kłopotów. Szuman podkreśla zatem, że Łęcka to kobieta niezdolna do szczerych gestów.	1 pkt – poprawne uzasadnienie odnoszące się do obu fragmentów				
7. (0-2)	C <u>Uzasadnienie wyboru:</u> Akcja <i>Potopu</i> toczy się w czasie wojny polsko-szwedzkiej zwanej potopem szwedzkim (stąd tytuł powieści).	2 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi wraz z uzasadnieniem odwołującym się do treści i tytułu powieści 1 pkt – wybór właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia albo uzasadnienie niepełne lub niepoprawne				
8. (0-2)	B <u>Uzasadnienie wyboru:</u> Oleńska pochodzi z rodziny, w której patriotyzm był jedną z najwyższych wartości. Dlatego nie potrafi zaakceptować zdrady, której się dopuścił Kmicic wobec ojczyzny, jest nią zdumiona i przerażona. Jest gotowa poświęcić osobiste szczęście, by pozostać wierną Rzeczpospolitej.	2 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi wraz z uzasadnieniem 1 pkt – wybór właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia albo uzasadnienie niepełne lub niepoprawne				

9. (0-2)	<p>9.1. (0-1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powieści historyczne powinny w barwny sposób objaśniać dzieje narodu w zgodzie z duchem epoki. • Powieści historyczne powinny uzupełniać wiedzę o przeszłości o to, co zostało zapomniane. <p>9.2. (0-1)</p> <p>Tak, Sienkiewicz nie tylko barwnie zaprezentował XVII-wieczną Rzeczpospolitą targaną wojnami, zmagającą się z najazdem Szwedów, ale także oddał ducha epoki, prezentując sarmackie obyczaje, sposób mówienia, podejście do patriotyzmu. Ukazaną prawdę dziejową dopełnił – skupił się bowiem na ukazaniu wielkości, bohaterstwa zniewolonego narodu, co było jasnym przesłaniem dla współczesnych autorowi czytelników poddawanych brutalnej rusyfikacji i germanizacji.</p>	<p>1 pkt – udzielenie dwóch poprawnych odpowiedzi</p> <p>1 pkt – poprawna odpowiedź z trafnym uzasadnieniem odnoszącym się do dwóch przykładów</p>
10. (0-1)	<p><u>Przykładowa odpowiedź:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Andrzej Kmicic kochał Oleńkę romantyczną miłością, był gotów zrobić dla niej wszystko. Jednakże na skutek błędnych decyzji stracił ukochaną i wydawało się, że dla ich miłości nie ma żadnej nadziei. Romantyczną, nieszczęśliwą miłość przeżywali także Kordian czy Gustaw. • Aby się zrehabilitować w oczach Oleńki, Kmicic – pod przybranym nazwiskiem Babinic – zaczyna działać na rzecz ojczyzny i dokonuje bohaterskich czynów. Jest w tym podobny do Jacka Soplicy, który zhańbiony zabójstwem Stolnika walczy jako ksiądz Robak o odzyskanie przez Polskę niepodległości. 	<p>1 pkt – poprawne podanie dwóch cech wraz z odwołaniem do konkretnych przykładów z tekstu</p>
11. (0-3)	<p>11.1. (0-2)</p> <p>A</p> <p><u>Uzasadnienie wyboru:</u> We fragmencie pojawiają się wyrazy, które wyszły z użycia („waćpanna”, „ciura”), dawne formy („takowej”) i dawny szyk zdania – szyk przestawny („...żeśmy mieli w domu siedzieć, ale gdy czwartą dzień idzie...”).</p> <p>11.2. (0-1)</p> <p>Archaizacja w <i>Potopie</i> pozwala na bardziej realistyczne zarysowanie postaci i sytuacji ukazanych w utworze. Zastosowanie archaizmów umożliwia barwne i obrazowe przedstawienie klimatu dawnej epoki.</p>	<p>2 pkt – właściwy wybór wraz z poprawnym uzasadnieniem</p> <p>1 pkt – wybór właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia albo uzasadnienie niepełne lub niepoprawne</p> <p>1 pkt – poprawne podanie funkcji archaizacji</p>
12. (0-1)	<p>Tak, można ich określić mianem sarmatów. Choć tworzą polskie wojsko, nie chcą się poddać dyscyplinie, ponieważ uważają ją za zagrożenie dla swojej wolności. Zajmują ich tylko prywatne sprawy, są skłonni do kłótni, ważniejsza jest dla nich własna wygoda niż dobro ojczyzny.</p>	<p>1 pkt – poprawna odpowiedź wraz z odwołaniem do fragmentu powieści i definicji sarmatyzmu</p>
13. (0-2)	<p><u>Przykładowa odpowiedź:</u> Słowa Ryszarda Koziołka można odnieść do <i>Potopu</i> Henryka Sienkiewicza. Powieść opowiada o sile i potędze Polski, która została utracona w wyniku działań jej obywateli. Skutkiem tego był m.in. najazd szwedzki. Bezpośrednie zagrożenie ojczyzny stało się dla Polaków momentem granicznym i doprowadziło do zjednoczenia społeczeństwa w walce ze Szwedami.</p>	<p>2 pkt – poprawna odpowiedź wraz z odwołaniem do przykładu z powieści</p> <p>1 pkt – poprawna odpowiedź, możliwe usterki w obrębie argumentu</p>
14. (0-1)	<p>D</p>	<p>1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi</p>

15. (0-1)	<u>Przykładowa odpowiedź</u> : Tak, wpływy teorii deterministycznej można odnaleźć na przykład w kreacji postaci Soni. Młoda kobieta pochodziła z patologicznej rodziny, która żyła w skrajnej biedzie. Sonia nie miała możliwości zdobycia wykształcenia czy zawodu, dlatego, aby utrzymać bliskich, musiała się trudzić prostytutką. Jej los został zdeterminowany przez moment historyczny oraz środowisko, z którego się wywodziła.	1 pkt – poprawna odpowiedź z uzasadnieniem
16. (0-1)	1B, 2C, 3A	1 pkt – poprawne wskazanie trzech odpowiedzi
17. (0-2)	<u>Przykładowa odpowiedź</u> : Na plakacie przedstawiono na czerwonym tle czarną sylwetkę, w której głowę wpisana jest siekiera. Z siekiery spływa kropla, a podobna widnieje pod okiem postaci. Zakrwawiona broń odnosi się do tytułowej zbrodni, czyli zabójstwa lichwiarki, którego dokonał główny bohater utworu. Z kolei krwawa łaza na twarzy postaci może symbolizować wyrzuty sumienia Raskolnikowa, który mimo swoich teorii pozostał człowiekiem i nie umiał unieść ciężaru swojej winy.	2 pkt – poprawna interpretacja plakatu z uwzględnieniem dwóch elementów graficznych odnoszących się do <i>Zbrodni i kary</i> 1 pkt – poprawna interpretacja plakatu z uwzględnieniem jednego elementu graficznego odnoszącego się do <i>Zbrodni i kary</i>
18. (0-2)	18.1. (0-1) Nie, zgodnie z wypowiedzą Lady Makbet nie można jej męża zaliczyć do grupy ludzi niezwykłych wspomnianych w teorii Raskolnikowa. Według niego tacy ludzie mają prawo do przekraczania granic moralnych, naruszania powszechnie obowiązujących praw. Lady Makbet uważa, że Makbet – mimo swoich ambicji – nie będzie w stanie złamać zasad etycznych, aby zdobyć władzę. 18.2. (0-1) Nie, Raskolnikow nadmiernie zaufał swojemu rozumowi, myślał, że będzie w stanie usprawiedliwić zbrodnię, wykorzystując stworzoną przez siebie teorię. Nie wziął pod uwagę tego, że takie podejście prowadzi donikąd, że nie będzie w stanie poradzić sobie z psychicznymi konsekwencjami popełnionego przez siebie czynu.	1 pkt – poprawna odpowiedź z uzasadnieniem odnoszącym się do <i>Zbrodni i kary</i> i <i>Makbeta</i> 1 pkt – poprawna odpowiedź z uzasadnieniem odnoszącym się do treści <i>Zbrodni i kary</i>
19. (0-2)	D <u>Uzasadnienie</u> : Realiści nie upiększali swoich tekstów – uważali, że należy ukazywać prawdę o świecie. Opisy były bardzo drobiazgowo, wiernie przedstawiające rzeczywistość. W powyższym fragmencie otoczenie jest przedstawione z najdrobniejszymi szczegółami, wyraźnie wskazanymi zależnościami w przestrzeni, odwołaniami do rzeczywiście istniejących miejsc. W tekście ujawnia się także dążenie do oddania naturalnego języka (napis na ścianie zapisany z błędem ortograficznym).	2 pkt – właściwy wybór wraz z poprawnym uzasadnieniem 1 pkt – wybór właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia albo uzasadnienie niepełne lub niepoprawne

8. MŁODA POLSKA

Nr zadania	Odpowiedzi	Punkty
1.	1. Artur Schopenhauer 2. Fryderyk Nietzsche 3. Henryk Bergson	(0–1)
2.	2.1. Tak, kreacje artystów są podobne. W <i>Confiteorze</i> artysta jest nazywany Panem Panów, z kolei na podstawie wiersza Przerwy-Tetmajera można wnioskować, że sława twórcy jest więcej warta niż władza – królewska korona („Laurów za złotą nie damy koronę”). lub Są częściowo podobne. Stanisław Przybyszewski ukazuje przede wszystkim artystę, który ma być wolny i tworzyć sztukę niepodległą nikomu i niczemu, natomiast Tetmajer bardziej się skupia na relacji artysta – ludzie („patrzmy na tłum z głową podniesioną”). W obydwu tekstach artysta jest kimś wielkim i wyjątkowym. 2.2. Artysta jest przedstawiony jako jednostka dumna, wyjątkowa, obdarzona talentem. To ktoś sławny, wybrany i nobilitowany dzięki tworzonej przez siebie sztuce. Taka kreacja pasuje do wizerunku artysty w romantyzmie, kiedy był on uznawany za indywidualistę, a jego natchnienie kojarzono z boskimi mocami.	(0–1) (0–1)
3.	Sposób postrzegania rzeczywistości charakterystyczny dla postawy dekadencej reprezentuje obraz B. Widać na nim młodego człowieka ze zwieszoną bezradnie głową. Twarz wyraża smutek i rezygnację. Całą swą postawą mężczyzna manifestuje przygnębienie i bezsilność. Są to cechy typowe dla postawy dekadencej – postawy niemocy, bierności i sceptycyzmu. Inaczej jest na obrazie A, który przedstawia ludzi podczas pracy, zajętych prostymi czynnościami, pełnych siły i energii.	(0–2)
4.	<u>bronowicka chata</u> – symbol Polski, znak szansy na zjednoczenie różnych stanów, a także przymierza między inteligencją a chłopstwem <u>złoty róg</u> – symbol walki narodowowyzwoleńczej, ducha kierującego narodem, dodającego mu siły; idea, która połączy naród; miał dać sygnał do rozpoczęcia powstania; gdy Jasiek, schylając się po czapkę, zgubił złoty róg, zaprzepaścił szansę na walkę o wolność narodu <u>chochoł</u> – symbol społeczeństwa, które jest uśpione i niezdolne do czynu (niemoc, przegrana sprawa narodowa), ale także społeczeństwa, które może się odrodzić <u>sznur</u> – symbol zniewolenia, niemocy, ograniczenia	(0–1)
5.	Ta postawa to chłopomania (ludomania). Pan Młody, wzorem wielu inteligentów swoich czasów, jest zauroczony wsią, jej mieszkańcami i kulturą ludu. Wieś staje się ratunkiem przed dekadencej znużeniem, daje poczucie swobody, naturalności w kontakcie z przyrodą i dystansu do miasta. Pan Młody wyraża swoją postawę, stosując liczne epitety o nacechowaniu pozytywnym, np. „ <u>żywa</u> urodę”, „ <u>życie młode</u> ”, „ <u>lud krasny, kolorowy</u> ”, „ <u>rześki</u> ”, „ <u>zdrowy</u> ”.	(0–1)
6.	Zdjęcie przedstawia podkowę, element ten występuje również w <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego. Złotą podkowę gubi koń Wernyhory. Przedmiot ten symbolizuje szczęście, ale w dramacie jest ono ukryte, uśpione, ponieważ żona Gospodarza chowa podkowę do skrzyni.	(0–1)
7.	Chodzi o rabację galicyjską z 1846 roku. Wówczas chłopci – w zemście za niezniesienie pańszczyzny, stosowanie wobec nich kar cielesnych – napadali, rabowali i mordowali szlachtę. Prawdopodobnie uczestnikiem rabacji był Dziad, który pamięta historię konfliktu między inteligencją a chłopami. Inteligencja boi się tego, że te wydarzenia mogą się powtórzyć.	(0–1)
8.	Chocholi taniec może symbolizować niemoc, bierność i uśpienie narodu polskiego, który w ważnej chwili nie potrafi się zjednoczyć. Dlatego muzyka, którą gra chochoł, ma leniwy rytm, jest usypiająca. Tańczący poruszają się, jakby byli w letargu, nie wiedzą, co się wokół nich dzieje.	(0–1)
9.	A, B, D, F, G	(0–1)
10.	10.1. W utworze <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i> poeta tak opisuje góry, by oddać nastrój, doznania i ulotne wrażenia zmysłowe podmiotu lirycznego. Stosuje zabieg personifikacji krajobrazu – stawy drzemią, krzak dzikiej róży jest samotny, senny, zadumany, tuli się, jakby się lękał, limba spoczywa. Dzięki temu zestawienie róży z limbą nabiera sensów symbolicznych.	(0–1)

	<p>10.2. Np.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Limba</th> <th>Róża</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>starość, rozpad, świadomość przemijania śmierć</td> <td>budzenie się do życia, młodość, siła</td> </tr> <tr> <td>brzydota</td> <td>piękno</td> </tr> <tr> <td>pokolenie starych</td> <td>pokolenie młodych</td> </tr> </tbody> </table>	Limba	Róża	starość, rozpad, świadomość przemijania śmierć	budzenie się do życia, młodość, siła	brzydota	piękno	pokolenie starych	pokolenie młodych	(0–1)
Limba	Róża									
starość, rozpad, świadomość przemijania śmierć	budzenie się do życia, młodość, siła									
brzydota	piękno									
pokolenie starych	pokolenie młodych									
11.	W utworze widzimy bunt przeciwko dekadentyzmowi, pesymizmowi, które charakteryzują się apatią i biernością. W wierszu te postawy są nazwane słabością i niemocą.	(0–1)								
12.	A2	(0–1)								
13.	Zarówno na obrazie Edvarda Muncha pt. <i>Krzyk</i> , jak i we fragmencie wiersza <i>Dies irae</i> Jana Kasprowicza pojawia się motyw cierpienia. W obu dziełach dominuje ekspresjonizm. W utworze Kasprowicza cierpienie prowadzi osobę mówiącą do rozważań nad źródłem zła. Podmiot liryczny wyraża prometejski bunt wobec Boga, którego oskarża o obojętność wobec cierpiącej ludzkości, a nawet jego zgodę na grzech. Z kolei obraz Muncha przedstawia zdeformowaną postać ludzką z ustami otwartymi do krzyku, która znajduje się na moście, miejscu niemającym początku ani końca. W oddali widać dwa ludzkie cienie. Czerwono zachodzące słońce, kolorystyka ekspresjonistyczna (czerń, fiolet, żółty) stwarzają atmosferę zagrożenia. Obraz wyraża lęk egzystencjalny (ból istnienia), ale także strach związany z sytuacją graniczną (most).	(0–2)								
14.	Kierunek artystyczny: naturalizm Cechy naturalizmu widoczne we fragmencie: <ul style="list-style-type: none"> • dbałość o szczegółowe przedstawienie środowiska (realia wiejskie: stajnia), • eksponowanie biologicznych instynktów (Kubą kieruje instynkt przetrwania), • drastyczne sceny (dwukrotne uderzenie siekierą w nogę, wygląd kończyny, silny krwotok), • brak ocen i komentarzy odnarratorskich. 	(0–1)								
15.	<p>15.1. A3</p> <p>15.2. Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dynamiczny opis zachowania przyrody współtworzy nastrój niepokoju. • Natura odzwierciedla stan emocjonalny bohatera, który czuje lęk i przerażenie w momencie śmierci. • Upersonifikowana natura obrazuje to, się dzieje z Boryną w momencie śmierci, np.: ma ściśnięte gardło, brakuje mu tchu, nie może się poruszyć. <p>15.3. Przykładowe odpowiedzi: Rozmowa Boryny z Bogiem tuż przed śmiercią przynosi mu ulgę i spokój. Bohater słyszy łagodne słowa Stwórcy, czuje, że Bóg na niego czeka. Bóg siedzący „na snopach” jest też Bogiem bliskim chłopu, ponieważ pojawia się w okolicznościach dobrze znanych Borynie. Ponadto scena spotkania z Bogiem podkreśla wagę wiary, dzięki której bohater umiera w spokoju.</p> <p>15.4. Przykładowe odpowiedzi:</p>	<p>(0–1)</p> <p>(0–1)</p> <p>(0–1)</p> <p>(0–1)</p>								

CZĘŚĆ PISEMNA

WIĄZKA 5

ODPOWIEDZI

	Proponowana odpowiedź	Punktacja
Zadanie 1 0–1 pkt	Winicjusz – mimo że kochał Ligię i chciał się dla niej zmienić, to ciągle czuł niechęć do chrześcijan. Ursus – dzięki swej sile uratował Ligię przed śmiercią. Neron – pełen okrucieństwa i wiecznie pragnący uwielbienia dla swego talentu. Petroniusz – inteligentny, dowcipny, wyrafinowany. Chilon – inteligentny, dowcipny, współczujący.	1 pkt – podanie imion dwóch postaci oraz informacji o nich 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 2 0–1 pkt	Według obu badaczy Henryk Sienkiewicz pokazuje chrześcijan, ale bez epickiego rozmachu. lub: Chrześcijanie są ukazani jako bohaterowie, jednak nie wywołują zbyt wielu emocji w czytelniku. lub: Autor miał przedstawić pełną przemianę głównego bohatera Winicjusza w gorliwego chrześcijanina, lecz ostatecznie spłycił ten wątek. lub: Pisarz sięgał po zbędny patos lub melodramatyczność, co obniżyło walory powieści.	1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych argumentów 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 3 0–1 pkt	Autor przedstawił postacie w sposób posagowy lub pomnikowy, gdyż był zafascynowany kulturą antyku i związaną z nią estetyką oraz klasycznym kanonem piękna ludzkiego ciała.	1 pkt – wskazanie fascynacji estetyką antyku 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 4 0–2 pkt	Stanowisko: autorzy zamieścili krytyczne sądy, aby nadać swoim wypowiedziom obiektywny charakter oraz by uzasadnić swoją ocenę powieści. Uzasadnienie: T. Bujnicki przywołuje pochlebną opinię J. Krzyżanowskiego oraz krytyczne opinie innych znawców, aby pokazać rzeczywisty odbiór i ocenę powieści. H. Markiewicz wskazuje te elementy i treści, które są walorami powieści, oraz te, które są słabe i obniżają jej wartość – w ten sposób autorzy zachowują obiektywizm.	1 pkt – poprawne sformułowanie stanowiska 1 pkt – poprawne uzasadnienie stanowiska 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 5 0–2 pkt	Rozstrzygnięcie: Tak, Henryk Markiewicz prezentuje podobne stanowisko. Uzasadnienie: H. Sienkiewicz wykorzystał swoją wiedzę o antyku. Był tak bardzo zafascynowany klasycznymi wartościami estetycznymi, że świat rzymski jawi się jako interesujący, przestrzeń chrześcijan zaś – schematyczna i mało atrakcyjna.	1 pkt – poprawne sformułowanie rozstrzygnięcia 1 pkt – poprawne uzasadnienie rozstrzygnięcia 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 6 0–1 pkt	T. Bujnicki docenia ideowe oraz ludyczne aspekty powieści, stanowiące o jej poczytności. H. Markiewicz podkreśla m.in. mistrzostwo kreacji Nerona i Petroniusza. Obaj autorzy dostrzegają dokładne opisanie realiów starożytnego Rzymu, doskonałą umiejętność tworzenia scen zbiorowych czy kreowania bardziej skomplikowanych, wieloznacznych rozstrzygnięć.	1 pkt – wypisanie pięciu zalet powieści 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 7 0–1 pkt	Nadrzędną funkcją tekstu analizowanych fragmentów jest funkcja informatywna. Wynika to z gatunku, jakim jest recenzja, czyli tekst informujący i przybliżający dane dzieło oraz wyrażający ocenę.	1 pkt – poprawne określenie funkcji i uzasadnienie odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
Zadanie 8 0–4 pkt	Powieść od początku budziła u czytelników sprzeczne emocje, od zachwyty po niechęć. T. Bujnicki zauważa, że powieść wcale nie jest tak banalna, jak się powszechnie sądzi. Jego zdaniem trafia w przeciętne gusta, ale i wyrobieni czytelnicy docenią kunszt pisarski noblisty. Z kolei H. Markiewicz podkreśla mistrzostwo H. Sienkiewicza w opisywaniu efektownych scen zbiorowych i kreowaniu postaci, zwłaszcza Petroniusza i Nerona. Krytycy są zgodni co do tego, że świat chrześcijański wypadł dużo gorzej niż antyczny. Obaj też uważają, że choć powieść nieco się zestarzała, nadal pozostaje atrakcyjna.	wg informatora CKE

	Proponowana odpowiedź	Punkcja												
Zadanie 1 0–1 pkt	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Mitologia</th> <th>Biblia</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Jak powstał świat?</td> <td>Z Chaosu wyłonili się Uranos i Gaja.</td> <td>Za pomocą słowa Boga.</td> </tr> <tr> <td>Jaka zasada rządziła powstałym światem?</td> <td>Zasadą tego świata są przemoc, walka, zawiść, chęć władzy.</td> <td>Ład i harmonia, wszystko, co otrzymuje nazwę, zaczyna istnieć.</td> </tr> <tr> <td>Scharakteryzuj Boga/bogów.</td> <td>Toczą między sobą walkę, okrutni, bezwzględni, egoistyczni.</td> <td>Wszechmogący, stwórca.</td> </tr> </tbody> </table>		Mitologia	Biblia	Jak powstał świat?	Z Chaosu wyłonili się Uranos i Gaja.	Za pomocą słowa Boga.	Jaka zasada rządziła powstałym światem?	Zasadą tego świata są przemoc, walka, zawiść, chęć władzy.	Ład i harmonia, wszystko, co otrzymuje nazwę, zaczyna istnieć.	Scharakteryzuj Boga/bogów.	Toczą między sobą walkę, okrutni, bezwzględni, egoistyczni.	Wszechmogący, stwórca.	<p>1 pkt – poprawne uzupełnienie wszystkich rubryk</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>
	Mitologia	Biblia												
Jak powstał świat?	Z Chaosu wyłonili się Uranos i Gaja.	Za pomocą słowa Boga.												
Jaka zasada rządziła powstałym światem?	Zasadą tego świata są przemoc, walka, zawiść, chęć władzy.	Ład i harmonia, wszystko, co otrzymuje nazwę, zaczyna istnieć.												
Scharakteryzuj Boga/bogów.	Toczą między sobą walkę, okrutni, bezwzględni, egoistyczni.	Wszechmogący, stwórca.												
Zadanie 2 0–2 pkt	<p>2.1. Archetyp to pierwowzór jakiejś postaci, znaczenia lub motywu.</p> <p>2.2. Na obrazie został ukazany powrót Persefony z krainy podziemia do matki – Demeter. Malarz ukazał ogromną tęsknotę na twarzach obu kobiet. Wyciągnięte ramiona również mogą świadczyć o tym, że była to chwila wyczekiwana przez obie kobiety.</p>	<p>1 pkt – zdefiniowanie pojęcia</p> <p>1 pkt – wskazanie związku między ilustracją a treścią mitu</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>												
Zadanie 3 0–1 pkt	<i>Ars bene moriendi</i> , czyli sztuka pięknego umierania, pokazuje, jak prawdziwy chrześcijanin i rycerz powinien odchodzić z tego świata: żegnając się ze swym rynsztunkiem, żałując za grzechy i oddając się Bogu.	<p>1 pkt – objaśnienie, czym jest sztuka pięknego umierania</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>												
Zadanie 4 0–1 pkt	Kochanowski był poetą odrodzeniowym. Zgodnie z założeniami tej epoki źródłem i inspiracją (czyli podglebiem) nie tylko poezji, ale całej kultury tego czasu był antyk. Utwory J. Kochanowskiego dowodzą, że on również wzorował się na dziełach i tematach starożytnych. Przykładem tego jest <i>Odprawa posłów greckich</i> . Dramat został zbudowany zgodnie z zasadami tragedii antycznej, a bohaterowie sztuki oraz wątek przybycia po piękną Helenę pochodzą z mitologii greckiej. I choć Kochanowski w rzeczywistości stworzył dzieło o czasach sobie współczesnych, to osadził je w starożytności, w kulturze śródziemnomorskiej.	<p>1 pkt – wypowiedź wskazuje na rozumienie sformułowania, podanie tytułu dzieła i wskazanie jego związków z kulturą śródziemnomorską</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>												
Zadanie 5 0–2 pkt	<p>5.1. Koncept to zaskakujący pomysł, który ma zadziwić odbiorcę.</p> <p>5.2. Tematem jest przemijanie, upływ czasu, marność, co oddaje nawet graficzna struktura utworu przypominająca klepsydrę. Wierszem, który mógł zainspirować Barańczaka, może być barokowy utwór <i>Krótkość żywota</i> Daniela Naborowskiego.</p>	<p>1 pkt – zdefiniowanie pojęcia</p> <p>1 pkt – wskazanie tytułu i autora wiersza, którego temat mógł być inspiracją dla S. Barańczaka</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>												
Zadanie 6 0–3 pkt	<p>6.1. B</p> <p>6.2. D</p> <p>6.3. Przykład: „Dźwięk, cień, dym, wiatr...” – wyliczenie „Kolebka grobem” – oksymoron „ledwie może / Nazwan” – przerzutnia „jutro – coś dziś jest, nie będziesz” – antyteza „Kołem niehamowanym lotny czas uchodzi” – hiperbola</p>	<p>1 pkt – zaznaczenie odpowiedzi świadczącej o rozumieniu tekstu i pojęcia <i>vanitas</i></p> <p>1 pkt – zaznaczenie odpowiedzi świadczącej o znajomości treści ksiąg biblijnych</p> <p>1 pkt – wymienienie czterech poprawnych środków artystycznych i podanie odpowiednich przykładów</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi w danej części zadania</p>												
Zadanie 7 0–1 pkt	<p>Funkcja impresywna wypowiedzi polega na stosowaniu środków perswazji lub manipulacji w celu przekonania odbiorcy do stanowiska nadawcy.</p> <p>Na przykład: Pani Capuletti świadomie próbuje wpłynąć na swoją córkę, by wyszła za mąż za Parysa. Stosuje słowa nacechowane emocjonalnie i znaczeniowo: „ten szlachetny, przystojny młodzieniec”; wykrzyknienia: „w grobie pewnie znajdzie męża!”; epitety: „szczęśliwą i radosną żoną”.</p>	<p>1 pkt – podanie cech funkcji impresywnej i przynajmniej dwóch zabiegów językowych typowych dla wskazanej funkcji</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>												
Zadanie 8 0–1 pkt	Cechy ballady: synkretyzm rodzajowy, występowanie narratora, nastrój tajemniczości i grozy, ludowa moralność, obecność postaci fantastycznych, język stylizowany na ludowy, ożywiona natura, stojąca po stronie słabszych i skrzywdzonych	<p>1 pkt – podanie czterech cech ballady</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi</p>												